

Signature of Invigilators

Roll No.

1. ....

SOCIOLOGY

(In figures as in Admit Card)

2. ....

Paper III

Roll No. ....

J-0902

Name of Areas/Section (if any) .....

Time Allowed : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Maximum Marks : 200]

Instructions for the Candidates

1. Write your Roll number in the space provided on the top of this page.
  2. Write name of your Elective/Section if any.
  3. Answer to short answer/essay type questions are to be written in the space provided below each question or after the questions in test booklet itself. No additional sheets are to be used.
  4. Read instructions given inside carefully.
  5. Last page is attached at the end of the test booklet for rough work.
  6. If you write your name or put any special mark on any part of the test booklet which may disclose in any way your identity, you will render yourself liable to disqualification.
  7. Use of any calculator is prohibited.
  8. There is no negative marking.
  9. You should return the test booklet to the invigilator at the end of the examination and should not carry any paper outside the examination hall.

પરીક્ષાર્થીઓ માટેની સૂચનાઓ :

૧. આ પાનાની ટોયમાં દર્શાવેલી જગ્યામાં તમારો રોલ નંબર લખો.
  ૨. જો કોઈ વિકલ્પ/વિભાગ પસંદ કર્યા હોય તો તે યોગ્ય જગ્યાએ દર્શાવો.
  ૩. ટુંકા પ્રશ્નનો/નિબંધ વિષેના જવાબો એ પ્રશ્નની નીચે અગર બાજુમાં આપેલી જગ્યામાં લખો. વધારાના કોઈ પાનાનો ઉપયોગ કરશો નહીં.
  ૪. અંદર આપેલી સૂચનાઓ કાળજીપૂર્વક વાંચો .
  ૫. બુકલેટની પાછળ આપેલું છેલ્લું પાનું ૨૫ કામ માટે છે.
  ૬. બુકલેટ કોઈપણ ઠેકાણે તમારું નામ કે કોઈ ચોકક્સ સંજ્ઞા કરવી નહીં કે જે તમારી ઓળખ પૂરી પાડે. આ તમને પરીક્ષા માટે ગેરલાયક ઠેરવશે.
  ૭. કેલ્ક્યુલેટર નો ઉપયોગ કરાશો નહીં.
  ૮. નકારાત્મક માર્કીંગ નથી.
  ૯. પરીક્ષા સમય પૂરો થઈ ગયા પછી આ બુકલેટ જે તે નીરીક્ષકને સોંપી દેવી. કોઈપણ પેપર પરીક્ષા રૂમની બહાર લઈ જવું નહીં.

FOR OFFICE USE ONLY
Marks Obtained

Total Marks Obtained.....

Signature of the co-ordinator.....
(Evaluation)

SOCIOLOGY

સમાજશાસ્ત્ર

PAPER-III

પ્રેશનપત્ર-III

Note :— This paper has two parts A and B. All questions are compulsory.

નોંધ :— આ પ્રેશનપત્રના બે વિભાગ છે (A અને B) બધા પ્રેશનો ફરજિયાત છે.

Part—A

વિભાગ—અ

Note :— This part has ten short essay type questions of 16 marks each to be answered in about 300 words each.

નોંધ :— આ વિભાગમાં કુલ દસ પ્રેશનો ટુંકા નિબંધ સ્વરૂપના છે. તે પૈકી પ્રત્યેક પ્રેશનના 16 ગુજરાતી છે. પ્રત્યેક પ્રેશનનો જવાબ લગભગ 300 શાઢોમાં આપવાનો છે.

1. Describe the philosophical and methodological background of ethnomethodology.

"એથનોમેથોડોલોજી" ની દાર્શનિક અને પદ્ધતિ શાસ્ત્રીય પૃષ્ઠભૂમી વર્ણવો.

Or

અથવા

Discuss Alfred Schutz's contribution to phenomenology.

ઘટનાશાસ્ત્રમાં આલ્ફ્રેડ સુત્જાના યોગદાનની ચર્ચા કરો.

2. Analyse the main features of neo-functionalism.

નવ-પ્રકાર્યત્મવાદની પ્રમુખ ધારણાઓનું વિશ્લેષણ કરો.

Or

અથવા

Explain Althusser's analysis of education system in society.

અલ્થુઝરએ કરેલ સમાજમા શિક્ષણ વ્યવસ્થાનું વિશ્લેષણ કરો.

3. Discuss Foucault's concept of power and knowledge.
ફૂકોના શક્તિ અને જ્ઞાનના ઘ્યાલની ચર્ચી કરો.

Or

અથવા

Analyse the salient features of Anthony Gidden's structuration theory.
એન્થની ગિડન્સના સંરચનાકરણ સિદ્ધાંતની પ્રમુખ વિશેષતાઓનું વિશ્લેષણ કરો.

4. Examine with illustration the impact of Industrialization on Indian Tribal Society.

ભારતના આદિવાસી સમાજો ઉપર પડેલી ઔદ્યોગીકરણની અસરોની જરૂરાતરણ સમીક્ષા કરો.

Or

અથવા

Analyse in detail the major problems of economic development of Tribals in Gujarat.

ગુજરાતના આદિવાસીઓના આર્થિક વિકાસના પ્રમુખ પ્રશ્નોની વિગતવાર સમજ આપો.

5. Discuss G. S. Ghurye's contribution to development of Indian Sociology.
भारतमાં સમાજશાસ્ત્રના વિકાસમાં જી. એસ. ઘુર્યેના યોગદાનની ચર્ચા કરો.

Or

અથવા

Write an essay on social mobility within the caste system.
જાતિ વ્યવસ્થામાં સામાજિક ગતિશીલતા પર એક નિબંધ લખો.

6. Has economic growth accentuated poverty in India ? Comment.
ભારતમાં શું આર્થિક વૃદ્ધિએ ગરીબીને વેગ આપ્યો છે ? વિવેચના કરો.

Or

અથવા

Domestic violence on women is a reflection of powerlessness of women in family. Discuss.

સ્ત્રીઓ પર ઘરમાં થતા અત્યારો—એ કુટુંબમાં સ્ત્રીઓની સત્તાવિહીનતાનું પ્રતિબિંబ છે." ચર્ચો.

7. "Problems of health have roots in cultural habits." Discuss.
"આરોગ્યની સમસ્યાના મૂળ સાંસ્કૃતિક ટેવોમાં છે." ચર્ચો.

Or

અથવા

In modern India, the issue of economic development is less of population increase and more of distribution of fruits of development. Examine.
"આધુનિક ભારતમાં વિકાસના પ્રશ્નો વસ્તીની વૃદ્ધિ કરતા વિકાસના ફળોના વિતરણને લગતા છે" આ વિધાનનું પરીક્ષણ કરો.

8. Indicate the causes of increasing rate of white collar crimes in India.
ભારતમાં શ્વેત ગુનાઓના વધતા જતા દર પાછળના કારણો દર્શાવો.

Or

અથવા

Explain the forms of deviance among neo-rich in India.
ભારતમાં 'નવ-ધનિકો' માં વિચલનના સ્વરૂપને સમજાવો.

9.

Pluralism is the strength of nation-building in India. Elaborate.

ભારતના રાષ્ટ્રનિર્માણમાં બહુવાદતા એ બળ પૂરુ પાડે છે. વિસ્તૃત રીતે સમજાવો.

Or

અથવા

Explain Yogendra Singh's contribution on 'modernisation of Indian tradition'.

ભારતિય પરંપરાના આધુનિકીકરણ અંગે પ્રો. યોગેન્દ્રસીંગના યોગદાનની સમજ આપો.

10. Examine the consequences of privatisation of education in India.
ભારતમાં શિક્ષણના ખાનગીકરણના પરિણામોનું પરીક્ષણ કરો.

Or

અથવા

Write an essay on indigenisation of Sociology.

સમાજશાસ્ત્રના સ્થાનિકીકરણ (Indigenisation) ઉપર એક નિબંધ લખો

Socio.—III

31

P.T.O.

Part B
વિભાગ બ

Note :— This part has only *one* question of 40 marks to be answered in about 800 words each.

નોંધ :— આ વિભાગમાં ફક્ત એક પ્રશ્ન છે તેના કુલ ૪૦ ગુણ છે. તેનો જવાબ લગભગ ૮૦૦ શબ્દોમાં આપો.

11. Discuss the importance of empowerment of people in rural society.
આર્મીઝ સમાજમાં લોકોના સશક્તિકરણનું મહત્વ ચર્ચો.

Or

અથવા

Explain the various conceptions of social development.

સામાજિક વિકાસની વિવિધ સંકલપનાઓ સમજાવો.

Or

અથવા

Critically examine the issues of fertility and health in relation to caste and class.

પ્રજનન અને સ્વાસ્થ્યનું જ્ઞાતિ અને વર્ગના સંદર્ભમાં ટિકાત્મક પરીક્ષણ કરો.

Or

અથવા

Write an essay on retrenchment of workers.

કામદારોની છટણી વિશે નિબંધ લખો.

Or

અથવા

Educational and economic achievements of women has not reduced gender inequities. Discuss.

મહિલાઓની શૈક્ષણિક અને આર્થિક સિદ્ધિઓએ લૈંગિક વિષમતાઓ ઓછી કરી નથી. ચર્ચો.

